

BLIŪDŽIUVIENĖ REGINA

Mona suoduos viejė

Nasakik, ka Žemaitėji
Nikumet kalnās nalėji.
Gal nalėji, nabildieji,
Al' kalnū gerā prisieji.
Kap svadinti prisvadėna
I vardās dā pavadėna.

Kuoc kalnā – tiktā kalvėkis,
Kap nadėdelis kuprėkis,
Al' ka aukštesniū naturam,
I anas kap i kalnus žiūram.
Tā nu vīna tuoki kalna
Mona suoda pasižvalga.

Vuo kalnā išdīkėn baisė,
Kuoc ī tikri žemis vaisė.
Žemi anus aukštā kieli,
Debesis gal sikt nuorieji.
Tiktā muotinėki sauli
Sava dokteri prispaudi,
Ka aukštā našuokinietu
I kalnū nakielinietu.

Vuo ka žemi gerā klausī,
Žemaitėji gava gausi
Sauji kalvū i kalvėkiu –
Nanuvīstunčiu gielėkiu.
Tāp anon dabā i rasi –
Graži kalvuotuoji šali.

Pri kalnioku tēn, žemā,
Glaustuos opis, ežerā.
Pelkis migluomis vīniuojės,
Omžini šaltinė žiuojės.
Sprauduos dėrvas i dirvėkis,
Smagstuos i žmuoniū truobėkis.
Medė drīnst i vėršu lėpti
I nalėd kalnams nuplėkti.

Al' svarbiausė, ka kalnā
Visīms viejams ī takā.

Ont katruo tik banutūps,
I devīnis pusis pūs.
Kon devīnis! Jie nuories,
I visas išsīk galies.
Tudie mona graži suoda
Viejams vis nanusibuoda.

.....

Ka unt kalna gīvenu,
Kīk erdvies aplink turu.
I aplinkū, i aukštā
Sokis kāp tik užmatā.
Nu kalnioka pri kalnioka,
Pelkis, mėška, ežerioka,
Lig piliakalni migluota,
Viškelės, takās apkluota.

Dongu turu virš galvuos
Nu ribuos ligi ribuos.
Sauli tekonti matau,
Vakari mīguot guldau.
Tad pri vieju pripratau,
I džiaugiausi, i pīkau.
Na aš vīna, visa suoda
Tor su viejės tuoki ruoda.

Jie tarp vieju esi gėmis,
Kap i patalus ismėgis.
Jauns lakstīsī, sens vartīsīs,
Vieju naatsikratīsī.
Nu jaunam tā tik jūkā.
Kūlės jie nusiritā,
Musiet žiuoplas pats buvā.
Isikėbti rėk tvirtā.

Medi laps jie sukirbies,
Supronti: čia dūsaun vies.
Parbieg kīma virpuliukā –
Juk ta vieji vākaliukā!
Rada pamesta šapoka,
I ton i savi isoka.
Sauji dolkiu nusitvieris
Numeti, kīk panešiejis.

Iš kor kėla – nažinā,
Kor prapūli – namatā.

Vuo jie pīvuo šina griebi,
Gerā pasisauguok vieji.
Ons naprašuoms pasisiūli,
Tau i talka polti pūli.
I ba šakis, i ba griebli
Tėkra šina pūga kieli.
Na tik pradalgis apspardi,
Dā i kopetas išardi.

Būn, ka ons kap palaidūns
Pats nažėna, iš kor pūs.
Tarp kalnū ka sukiniejes,
Skersviejės tik ritiniejes.
Rikmetėnis ruods dukšū.
Sokis – porkšt iš vakarū.
Tu už kompa pasitrauk –
Ka šiaurėnis kiaurā trauk.

Vuo i suoda atsisokis
Nabžinā, iš katruos posis,
Nu katruo kalnioka pūli
I pri tavis susikūli.
Gal atspėsit, unt katruo
Aš esu sava truobuo?

.....

Tēn, kor mona trīs budinkā,
Visa suoda susirinka.
Bėški gal pamalavau –
Aš pri anuos prikibau.
Jie nu ežera žiūriesi,
Pri pirmuos susitūriesi.
Jie nu plėnta aki mestum,
Pati paskutėni rastum.

Na i vėduri suoduos,
Vuo kalniukū unt galvuos
Pruotievė suromsti truoba.
Nabluogā lig šiuol atruoda.
Vies pruo šali napralieks,
Visumet kūn nuors iškries.

Tāp kalnioka pats pakaušis
Ī budinkās pasišiaušis.
Vuo kāp metā soka rata,
Vīns kīts medis atsirada.
Tievs eglėkiu pasvadėna,

Bėški viejus surakėna.
Al' anī takus žinuoji,
Juokiū medžiu nabijuoji.

Mūsū truoba jau nabnauji,
Dieltuo baisė navarauni.
I par longus – anuos sargus –
Ėji viejė kap par vartus.
Žīma šėluma išgaudi
I mumis pri pečiaus spaudi.
Sīnas bėški keravuoji,
I nu vieji kīk užstuoji.

Al' tik nuosi kišk i lauka,
Ruoduos, viejė tuo i lauki.
Nie girdiejė, nie matė,
Duris kėp tik pradarė,
Jau i pūli kap šunātis,
Niekam nieka napasakis.
Už truobuos kumpū smaksuoji,
Ka išėsma mas, žinuoji.

I na sīki tuoks apsporis
Tievū numeti kepori.
Vuo su muotriškuom jūkava.
Tėp ons kėbira pagava
I nurėtina par kīma
Lig pat pjauni – i krūmīna.
Ka i duris gūsi meti,
Ruoduos, ka sulaukiem sveti.
.....

Vėsus viejus pažinuojuom,
Al' dvijū tikrā bijuojuom.
Nadrebiejuom, kervuojuom,
Savi i numus dabuojuom.
Juk turieji viejė vali,
Ka palės liūb sava gali,
Lauksma viel geruos dīnuos
Tėp, kap gervi lauk gīdruos.

Rītviejis atruodi šilts,
Saulis spinduliū pripilts.
Tarp kalnioku prasisokis,
Vuo gal nu anū nusmokis,
Šuokdava i mūsū kalna
Kap kuoks raitelis i balna.

Ons nie draski kon, nie lauži,
Al' džiuvėna dėrvas žiaurė.

Vasara diel šėta vieji
Žmuonis lītaus prašinieji.
Vuo jie pasisoks i pītus,
Tā užmėršk, kas īra lītus.
Tėp žemėki sudžiuovins,
Kap rakinti surakins.

Suoduos žemi kiaura smieli,
Vondeni kap gerti gieri.
Pīvas sunkė atsigava,
Ganīklėkis vis rudava.
Daržus laistiem kuožna dīna –
Dvi nedielis, vuo gal vīna.
Kīk balītū iš dungaus,
Mūsū suoda nanuplauks.

Ali tik pradiek šīnauti,
Griebli gali i pamauti.
Kap unt tīči viejė kils,
Kelis dīnas lītus pils –
Kuol aplinkinė kalnā
Markstīs migluom ilgā.

Lītu neši na rītėnis,
Vuo pikčiorna vakarėnis.
Žīma versdava snīngās,
Mieties vasara žaibās.
Liūb ka ī muokīkla biegsma,
Nu pūgū baisė kintiesma.
Jie pašaldava, rītās
Ėdavuom snīngū viršās.

I muokīkla kuol plazdiejuom,
Numū šilumuos turiejuom,
Tā sušalti nasuspiejuom,
Jie pusnie nanugarmiejuom.
Vuo parėnont vies jau čiopa,
Gnībi nuosi, porti čiopra.
Ka jau baisė šaldi kinka,
Atsitūpdavuom unt sninga.

Susigūnžėn patupiejuom,
Kuol šīk tīk atsikūtiejuom.
Tik i numus parsikapstėn,
Šalta vieji atsikratėn,
Liekdavuom jau ont kalnioka.
Kuoc viejukā sninga soka,
Kuol tievā numī navara,
Mas su viejės daviem gara.

Vasaras žīdā. Vėngali Bonipaca porti-grapiji

Kalnus kap žargstīti žargsti,
I pakalnis sningus barsti.
Viepūtinius tuokius soka,
Ka žmuogus lig jūstas smoka.
Vuo jie gerā atsistuoji,
Tā lig nuosis imaknuoji.

Skauđė vīns kaimīns paklioiva -
Nagīvā pūguo pražova.
Kaži kor ilgā užtrokis,
Nakti i pusnis ismokis,
Nabžinuoji, kor numā,
I užmėga umžinā.
Viejė davi šalta guoli.
... vuo jau bova tėp natuoli.

Ruoduos, suoda sava kakta
Unt tikslė žaibams atstata.
I žaibā anon mīlieji,
Daug skauđiū gairū sukieli.
Lig dabā suodiškė žėna,
Kap anus žaibā konkėna.
I medžius, i truobas dieji,
Dirvuo akminis ekieji.
... mūsū i napagailieji...

.....
Vīnasīk i muni viejė
I pakalni nulīdieji.
Takiukus žoliam užbarsti,
Medžiu lūženuom užkarsti.
Jau atgal grīnžėma nie.
Lėka tas, kas ī širdie...

Takā kap krauji ginslas

Mums takā kap krauji ginslas –
Čia prasēded, tēn nutinsa.
Ka par slēnksti kuoji kielē,
Sava taka i pradiejē.

Jie tik sīki nubridā,
Taka dā napalikā.
Tiktā žuolis palunkstē,
Bēški rasa nubarstē.
Vuo rītu jau nabmatīsi,
Kituo vītuo gal braidīsi.

Tēn, kor taks būs reikalings,
Kuojis daug ton vīta mins.

Tegul mona graži suoda
Iš viršaus kas nuors paruoda.
Gal gerā isižiūriēsi,
Akuliūrius užsidiesi,
Pamatīsi: visa suoda
Luopās išdieliuota riuogsa.

Vīns mažioks, vuo kits paaugis,
Ons link mēška pasitraukis.
Tas atruoda kap suplīšis,
Trets čiuot znaimus, tik išblīškis.
Al' nu luopa lig luopoka
Ižiūriet gali takioka.

Ons kap vuortinkli šakēkis
Nu truobēkis pri truobēkis
Tāp gražē pri žemis kluojis,
Ka i nieka nažinuojis,
Tu suprasi, ka takā
Ī gīvijē parašā.

Iš truobuos kap iš širdīs
Krauji ginsluom anī tīns.
Jie takioks, matā, sumints,
Tabgīven dā čia kaimīns.

.....

Ai, kīk daug suoduo takū,
Pririštū tau pri kulnū.
Ka ruods siūla a virvēki
Trūktels, i tu kap avēki
Pririšts būsi. Jie nuklīsi,

Už anuos prisilaikīsi
I parēsi pri truobuos
Kap avēki pri bunduos –
Pri visū takū galvuos.

Mumis žemi prijaukēna,
Kap rakinti prirakēna.
Paukštē tor padungie taka –
Moms žemikie čia užteka.
Paprastū mums rēk takū,
Vuo na vīškeliu baltū.

.....

Rīkmeti, doris pravieris,
Stuovi, klēmka nusitvieris.
Vuo takā kap lēna druobis
Lūkuriū tavuosis kuojis.
Tava akiū žvilgsni gana,
Katron pasirinksi taka.

Vīns pri šolinis vadins –
Ons tikrā gerā sumints.
Daug piedū anon išraši.
Juk na sīki vondens praši,
Kēbira i jūda gelmi
Lēda anuo pasisemti.

Vuo kāp nešies i truobēki,
Vundū teliūškavuos bēški,
I lašā iš kibiroka
Laistīsis liūb unt takioka.
I takioks gražē žaliava,
Sausruos nikumet nagava.

Kits takioks i stalda pūli.
Ruods, ka suteplents su kūli.
Viedrā sunki ronkas tēmpi,
Al' nabūsma tuokī mēnki,
Ka pašerti gīvolioka
Nešīniesma puo lašioka.

I takioks kontrē tilieji,
Juk žīnuoji: tāp reikieji.

Jie i suoda iš aukštā
Pažiūriēsi kāp prašā,
Ton takioka pamatīsi –
Ons pati gīviausi gīnsla.

Ali kartās tāp i būn,
Gīvāsīs pirmiau pražūn.

Du takā kelēs navērta.
Jie staldā kada nuvērta,
Jiegu šolini užpīli,
Žemiemis užkomši skīli,
Tīk velienuom apsīkluoji,
Ka jau nieks nabsužīnuoji,
Kor piedava du takā.
Ruods, ka gīnsla nukirtā.

.....

Padīrvēs i pagal pīva
Suoduos žmuonis taka mīni.
Vuo jie truobas ī čia pat,
Tīsē pruo vartalius šast.
Puora žingsniu, dešimt piedu
I šnekīs jau su susiedu.

Mas, vakā, i ba takioku
Susilieksma vis pasiosti.
Puo rugius kavuoni žaidiem,
Kuol tievā mumis išbaidi –
Kap tus žvirblūčius ba plunksnu.
Gavuum gerā daržus plunkti,
Kelēs šliaužiūt i raviēti,
I žaidimus nažiūriēti.

.....

Vīns takioks labā išdīkis,
Baisē miegdava slapstītis.
Niekam nieka napasakis,
Prisidailinis pri taka,
Kor i šolini piedū,
Ons paskūm pažvairakiū,
Atsipliešis kūlēs rētas
I pakalni lig pat mēška.

Vuo miški kap ir ištēška:
Pri kelmīnis pasilēka,
Pro paparčius pasiraiti,
Kažkon spongulīni baidi,
Eglinuki pasislapsti,
Vištkuoju minkštū pakapsti.
Līg ir bova, līg pradinga,
Līg tuorpīnieji paskēnda...

.....

Vuo už vartu jau nab taks.
Tik keluks kap kuoks lataks

I platesni keli pūln
I už nieka naužkliūn.
Jie užkliūtu, tūp i dingtu,
Suktūsi kažkor aplinkū.
Juoks vežems naužkabintu,
Kuoc i vestu pri budinku.

Juk tas kels par vēsa suoda
Kap visū keloku gluoba.
Uns pati didžiausi gīnsla
Iš kuožnuos suodības rinka
I tuoliau su savim plokdi,
Skērsti, kor katram pasokti:

Kam i vīškeli dardieti,
Kam par lauka nubrazdieti,
Kam i tuolimesni suoda
Kuoki atšaka paruoda.
Vuo kažkon, veiziek, nuvaris
I miški baveik uždaris.

Na tik vedi, i gronžėna
Ratās tarškonti vežėma –
Tušts uns būtu a prikrauts,
Vīns a du arkliukā trauks.
Tūp uns dīna iš dīnuos
Ligi pat šaltuos žīmuos
Vis riktava suoduos gīnslas,
Najudiedams pats kap tīnsla.

Minkštas bova keli dolkis,
Ratu išdaužytas, smolkis,
Arkli padkavu sutrintas,
Viejī i lītaus monkštintas.

Basas kuojis ton keloka
Taški tūp kap upelioka.
Tiekšk tik pīeda, ka tarp pērštu
Tau maži čiurkšliukā šmėrkštu,
Šėltas dolkis aptaškīs
Na tik kuojis, i akis.
Žvėrblūtės linksmi čiurškėjuom,
Dolkini numī plazdiejuom.

Bova, ka isibīgiejuom,
Pīrštās tūp i žemis diejuom,
Spīriem tūp i akminoka,
Ka pīrštukū iš viršūnis

Jau žuolinā jem viršu... Vėngali Bonipaca portigrapiji

Krauji žemūgis paplūda.
I vēsa suoda girdiejī,
Muzikonta ka prikieliem.
.....
Kap duntiem jau brazgėn žīma,
I takā užmīgt puo snīga.
Niekur tuoli nabtakūsma,
Pusniū dogna nadagausma.
Tik i šolini a stalda
Du takā mums būs pagalba.

Ka pavasari sulauksma,
Takiukus viel pasišauksma.
I par ēlga darbū dīnā
Išpīdūsma na tik kīma.
.....
Pamažu takā išnīka,
Karts keli, vuo karts puo vīna.
Nie arkliū jau, nie vežėma
Nieks suoduo baveik nabžėna.
Žmuonis tikrā nabtuokī,
I vākā jau kituokī.
Anī traktuorės glergies,
Takū niekam nabreikies.

Dabā žīnuom vīna keli –
Krautuvi aba turgeli.
I krebėki užsidaris,
Ratās keturės atvaris,
Nuori – nuosi tik kraipīk,
Nuori – akis paganīk.

Na i krepši – i vežėma
Diekis, kas tik tau patėka.
Tik turiek tu puopierioka
A metala gabalioka.
Nabreikies tau biegt i pīva
Aba laipiuot puo lazdīna.
Vuobulus, visuokis ūgas
Imk i diekis sau i lūpas.

I numus ka parvažiūji,
Pri pat doru privairūji.
Tiktā kuoji kelk par slėnksti,
Nareikies nie pasilėnksti.

Kap mumis kelė pagaus,
Takā žuolėmis apaugus.
Gal i medė atsilinks,
Šakas lūžies i užlinks.
I takā suės i žemi,
Bovis tu a čia gīvenis,
Nažīnuos nieks, naatmins.
Žemi viskon pasiims.

Tū takū aš jau nebminsu.
Al' juntu kāp krauji gīnsla.
Kuol dā mona šėrdis gīva,
Vākščiuosu tėn kuožna dīna.
Ka senoti krīpaliūsū,
Al' vaikīsti vis alsūsū.

... Žiūru baisė iš aukštā –
Kor tuos truobas? Kor takā?